

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

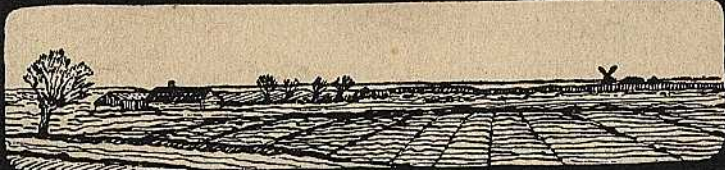

Et. A

Bill
34

PÅ HEMMETS
ALTARE

*Leu.
Sv.
E. A.*

AF

OLA HANSSON

OLA HANSSON

PÅ HEMMETS ALTARE

40
1662

Hy
E. A.

PÅ HEMMETS ALTARE

AF

OLA HANSSON

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1908

SVERIGE.

*

När jul står för dörrn och vill släppas in
och gästen du fägna vill
och helgmålsringningen fyller ditt sinn
som en stjärnenatt hög och still, —
glöm ej, bortom julnatt ljus och lång
och julklapp och julkalas
stundar en morgon- och nyårgång
för dig som en framtidsras!

Flamme ditt hjärta och flamme din själ
af vetenskapens vissaste harm,
att bland dig än mången är tvungen träl,
som dock bär din bild i sin barm!

Det dånar i skogens och hafsstormens brus,
det hviskar i insjöns vass:
Jösse fogde än i din moders hus
spänner hafvande kvinnor för lass.

STOCKHOLM.

1.

På Djurgården en junidag
till vaknad kåre lyssnar jag, —
kring vik och skog den drager
försommarsval och middagssvag.
I sol och blekblå dager
stå när och fjärran stad och land,
barrskogars mörka, räta rand
och fjärdars buktadt blankblå band.

På Djurgården rår sommarro.
Tyst larmet dör från kaj och bro;
och små och stora slupar
sig om hvarandra ljudlöst sno

inunder brant som stupar
 med mossgrön håll och björk och ek, —
 till tidsfördrif och som på lek
 i sol och fager väderlek.

Här tyder jag i luft, i vy
 din andes lätta, ljusa gry,
 som klang i Bellmans visa,
 så gammal ren och än så ny,
 som släkten lärt att prisa
 all sorglöshetens lek och lust
 och lifvet som en munter dust
 och glädjen som dess märg och must.

En karghet fylld med ljus och spel,
 som har sin gräns men som är hel,
 är uti alla väder
 ditt väsen och din arfvedel.
 I öppenhet, som skräder
 ej starka ord, ej raka slag
 men som är vid och solljus dag,
 du fann ditt spelande behag.

På Djurgården i junitid.
 Försommarsval förmiddagsfrid.
 Sig klara linjer sluta
 kring tystnad stor och omnejd vid,
 där strängalåt på luta
 af vinden fången dröjer kvar
 och dallrar skär och tunn och klar
 och ut kring holm och udde drar.

Hör, solots tongång stiger fri
 med hjärtesuck och fröjdeskri,
 som tätt tillhopa trängas,
 med svårmodsklang och drömmeri,
 som dämpadt däri mångas, —
 i lätta, brutna rytters flykt,
 af ingen tyngd och massa tryckt,
 med vingslag buren undanryckt.

Ur böljan steg du smärt och fri,
 ett soluppgångens drömmeri,
 där tjust jag låg och tydde
 din karghets ljusa poesi

och helt förstod och lydde
din trolska, stolta lynneslag,
din sommartystnads vemodsdrag
på Djurgården en junidag.

2.

En söndag uppå Söder,
där staden långsamt tager slut
och sommarsolen glöder
på naken sten bak sista knut
af räckan låga hus af trä,
för vind och väder godt i lä.

Bak skumma rutor lysa
kruklblommor under hvit gardin.
På trappan far ses mysa
barärmad, rakad, helgdagsfin;
och skinande af mycken tvätt
barnungar leka söndagsnätt.

Ut i den nära kvällen
det doftar strömning färsk och stekt.

Bortom den runda hällen
en hägring tindrar blått och blekt
med röda stugor, fjärd och ö
i aftonsol på stillnad sjö.

3.

Junikvällen ljudlöst glider;
 timme tyst på timme glider
 som på färd till drömmens land
 båt med svällda, hvita segel.
 Himmel, haf och grönklädd strand, —
 städse samma vackra regel,
 städse ny och städse svunnen
 och i skiftning återfunnen.

Sista hvita villa svinner;
 sista röda stuga svinner.
 Rundt ikring blott sten och tall,
 rikt i rörligt färgspel höljda,
 djupt af ro och böljgång sköljda, —
 himlens ro och havvets svall,
 medan trängsta sund sig breder
 åter ut till öppna leder.

Himlen vidgar sig och hvitnar:
hafvet slätas blankt och hvitnar.
Fjärran mörknande, af land
sträcker sig en smalnad strimma.
Under horisontens rand
vaksam fyr ses blekgult glimma.
Vidderna med ögon slutna
slumra, mildt med ljus begjutna.

I KLARA.

1.

Du tycks mig, Stockholm, ett ljust och rymligt
landtställe

med många stora höga rum
med ljusa tapeter
och ljusa möbler
i hvitt och grönt,
i hvitt och guld, —
halft ancien régime
halft ultranytt,
kvarblifven fin parfym af gammal tid
midt bland hiss och elektriskt ljus, —
soliditet full af lätthet,
och snirklad form full af bekvämlighet, —

en ljus villa i en vidsträckt och välskött trädgård
med parkernas bersåer

och vattendragens bäckar och dammar
och hafs och skogars vida gröna och blåa
gördel.

I den ljusa bostaden
tillbringar en glad och godlynt dam
sorglösa dagar
i snirklade former af en etikett,
som blott är en gratiös arabesk
kring naturens hela otvungenhet, —
en glad och godlynt dam,
hvilkens blick är lika ljus som dagern
och hvilkens sinnelag är ljust som hennes hy.

Och i krets kring härskarinnan,
såsom skiftande spegelbilder af henne själf,
blickande och talande hennes egen gladlynta
sorglöshet,
sitter hela följet uppvaktande tjänarinnor:
den lilla skärgårdsflickan Söder
med finntyp af gul hy och spetsig trubbnäsa
och utstående kindknotor, —
den något blodfattiga och plattbröstad fröken
Östermalm,
halft familjeflicka, halft studentska, —
den folkdräktklädda mamsell Djurgård

med grop i kinden och en romantisk glimt i
 blicken, —
 och många andra,
 den ena fängslande mera med naturens enkla
 behag,
 den andra mer med lyxens medvetna och sko-
 lade gratie.

Men mest bland dem alla
 vann mitt tycke, o Stockholm,
 din goda fru Klara
 med sin gammaldags hemtrefnad,
 sin stiliserade mormorsstämning
 och sin Anna Maria Lenngrensesprit
 af svensk-fransk blandning:
 lätt och robust på samma gång,
 lättsinnig och vederhäftig
 i en frisint borgerlighets tecken
 med en omärklig nyans af kafferep till en
 myckenhet fint och kryddadt bröd.

2.

Af solsken fulla och af sommarhvila
 förbi mitt fönster tysta timmar gå;
 och blåa dagar ljudlöst undan ila,
 som ingen hand och ingen tanke nå,
 förrn de i flykt som ingen tyngd försenar
 fått bo i Klara kyrkgårds gröna grenar.

Det kvällas ljust kring hög och smärtbyggd spira,
 det skymmer grönt inunder täta hvalf.
 En krans jag ville åt ett minne vira,
 när klang från luta skärt och drömsöfdt skalf
 ur skymningen af lummigt tunga grenar,
 där döda sofva under gråa stenar.

I nattens stillhet klinga kända toner
 af visan, som ur stoftets skröplighet

och mänskölifvets bräckligaste doner
ett eko väckte utaf evighet,
som öfver grafvar död och lif förenar,
där döda sofva under tunga stenar.

3.

I sommardager spela morgonvindar
sin svala visa i två gröna lindar, —
på kyrkgårdskullens vackra gräsplan står den
bak lågt staket, den enkla minnesvården:
Carl Mikael Bellman. Stilla på din grift
en krans jag lägger, — mer af lif än skrift.
Sin doft den har ifrån min ungdoms gamman;
min mannainsikt har den bundit samman.

Du lifvets saft göt in i snirklad form,
som snott sig efter död förkonstlings norm;
och tidens linjer, torkade och tomma,
beggynna skjuta blad och bilda blomma.
Mot trådledd dans af små marionetter
du munter rytm af Ullas fötter sätter.
Fast schemat, blekt och tunnt, du mättat har
med blodfull tyngd, är gratien dubbelt kvar.

Allt som i djupet bände på och jäste,
 som öfver bräddar skummade och fräste, —
 allt som förkväfdt mot luft och solljus svällde,
 naturens kraft och själfva dräggens välde,
 lifsblandningen, det sämsta i det bästa,
 du själf en broder till din usla nästa,
 oändlig himmel i ett stycke jord, —
 du regnbågsskönt knöt hop i ton och ord.

Med morgonrodnad på sitt unga äne
 din diktnings Venus Anadyomene
 ur grumligt tidshaf steg; och stolt vid handen
 du henne tog, där hvit hon sken på stranden,
 och ledde henne opp till lustslottslunden,
 där döda stoder sofvo marmorblunden
 och höga dockor gledo rundt på trissor
 ibland sin skenvärlds målade kulisser.

Men ock, uppå din egen scen — så ville
 ditt spelande, ditt skoladt klara snille —
 du förde fram i grannt och trasigt tåg
 hvad utanför all sambällsordning låg;

och med ett löje, skimrande på tårar,
och lifshymn sjungen midt bland svarta bårar,
du höll den spegeln upp för släktets höjder
som bild af deras egna sista fröjder.

PÅ HAGA.

1.

Den korta sommarskuren
 föll lätt och ljum;
 och aftonsol förgyller all naturen.
 I blanka, stilla, spegelklara djup
 stå skogar blått på stup.
 Snart dagern sjunker skum
 i lummig slottsparkes hvälfda rum,
 där blad och ängsbrant sluta täta, gröna muren.

Men utanför står kvällen klar och stum.
 Det prasslar uti vikens höga säf,
 där mygg i solens sista stråle leka
 och där sin stäf
 på fjärden ut styr tyst en ensam eka
 och af en kvinna lyser färggladt dräkten
 i solnedgångens starka, skira gull.

I tida aftonväkten,
af bloms och grönskas lösta vällukt full,
från fjärran drar en ton af dröm och saga, --
hinsides skogen, bortom udden, bortom fjärden,
långt bortom ändligheten, lifvet, världen, --
densamma ton, hyarmed en gång en lätt och
säker hand
det hela, fulla lifvet vid en fjärils vinge band
och fjäriln skimra lät en sommardag på Haga.

2.

Det doftar och blommar
 af tindrande sommar;
 men ingen hyllning hörs,
 där Flora öfver jorden går
 och lifvet föds i hennes spår.
 Det tiger i runden,
 på åkern, i lunden;
 och ingen tunga rörs.

Då nalkas på ängen
 med handen på strängen
 Carl Mikael; och opp
 han stämmer hymn af solfylld gråt,
 koral af drucken vällustlåt, —
 med ekon i runden
 från viken, från lunden,
 från bloms och fåglars tropp.

Ty mytens gudinna
var vorden en kvinna
af köttets fröjd och ve,
med håret löst af pojkyr vind
och blossande om blick och kind.
Till ungmön på svalen
sjöng skogen, sjöng dalen, —
till fruktbarhetens fé.

VID BRASAN.

1.

I vinterdagens eftermiddagstimma
 vid brasan uti fransysk cheminée
 jag sitter — vinterdag af gulgrå dimma,
 en dag för stilla själfbetraktelse,
 en dag för tankfullt tanklöst drömmeri.
 Från gatan ljuder fruktförsäljarns skri;
 en gulgrå husfasad i töcknet svinner . . .
 Då tyst och sällsamt det i själen minner.

Det är ej helt än dröm, ej helt mer vaka —
 en halfljus dag bak slutna ögonlock.
 Det suger, suger famnande tillbaka,
 likt långa vågor och med låt af lock,

mot fjärran vidder på min lefnads färd,
 som kväll ren fallit på från slocknad härd
 med sparsamt, bleknadt aftonrodnadsskimmer . . .
 Det är ej tanke mer; jag blott förnimmer.

Högt tornade på järnristpallen glöda
 kolbollarne i ugnens marmorram,
 hvars hvita väggfält färgas rosaröda.
 Lätt ögat glider öfver nips och kram,
 som ligger strödt på snirklad vit konsol.
 Med sakta rassel faller boll mot boll;
 mot blåa flammorna blir blicken dragen.
 Och rundt i rummet slocknar långsamt dagen.

Hur slumpen fritt bland våra minnen gallrar,
 bevarar ömsom upp och gräfver ned!
 Det ena än i själ och sinnen dallrar;
 det andra bort uti det mörker gled,
 som tätande kring lifvets farled står
 och tätar svartast öfver barnaår,
 där skönt i solen blommade den äring,
 ur hvilken jaget tog sin första näring.

Som när på vandring dimdag kring oss skymmer
 och man af allt det myckna intet ser,
 af hvad den grå oändligheten rymmer
 och hvad därinne bakom slöjan sker,
 och blott i tystnaden ett ljud slår opp
 af sakta plaskande och långsamt dropp,
 och skugglikt tyst är byn och folktom vägen,
 och du ej ser den hand, som är din egen, —

så är att vandra i sitt lif tillbaka
 en dag af stilla själfbetraktelse.
 Det är ej helt en dröm, ej helt en vaka;
 af vägen själf en rundpunkt blott vi se;
 ur dimman ljuder då och då ett skri;
 en mänsklig skepnad glider oss förbi;
 en röst, vi känt, vi höra plötsligt mana;
 två stumma ögon blekt ur töcknet spana.

Vi känna obestämdt en tyst förstämning, —
 belyst en bild utur vårt lif står fram.
 Med ens vi gripas af en dof beklämning,
 som lika hastigt bryts af ljus och glam.

Ur glömskans kaos född, än hård, än mild,
 en olöst stämning blir en utlöst bild;
 och ändlös farled prickad är af ljusen,
 som börja tändas i de spridda husen.

Så skriker man igenom tunna räcker
 af döda minnen, som stå opp igen.
 Men hvilka luckor, hvilka tomma sträckor!
 Och hvem var här den store gallraren?
 Var det blott slumpen, grof och hård och blind?
 Var det allena nyckfullt ödes vind,
 som utan val det ena undansopar,
 det andra åter uti högar hopar?

Hvi blef så mångt i lifvet spårlöst borta;
 och hvi blef detta just allena kvar?
 Hvi klipptes trådarna just här så korta?
 Hvi minnesfrågan här just utan svar?
 Somt, hvad du räddat under minnets tak
 ifrån ditt lif, dig tycks blott lapprisak;
 och somt, som hade lödig klang och värde,
 i glömskans skräpvrår mal och rost förtärde.

Fanns någon kraft, som hemligt innebodde
 i dessa blomster, som på själens ström
 med öppna kalkar drifva och som grodde
 sig fast i botten af vår lefnadsdröm?
 Och vägdes dock på väsensdjupets våg
 emellan korn och agn af lifsens råg,
 att det blef kvar, som skulle varda brödet
 och jagets blod och märg i ryggradsstödet?

Det skymmer. Upp från halfsläckt brasa höjer
 jag blicken mot balkongens fönsterdörr.
 Därutanför står dagen än och dröjer, —
 en tyst och gulgrå töckendag som förr.
 Har räckt sekundkort blott mitt drömmeri?
 Gällt ljuder åter fruktförsäljarns skri.
 Långt ut i dimman uti rad och räcka
 sig husfasadens höga fönster sträcka.

Så mänskans lif är likt en dunkel sägen,
 som hon en kväll vid brasan lyssnar på.
 Och själf hon sitter på en sten vid vägen
 en dag af dimma tung och tät och grå.

Hon steg hör nalkas; skum går skepnaden
förbi; och fotslegen dö bort igen.

Det är hon själf, som sig i dimman närmar.

Det är hon själf, som sig i dimman fjärmar.

blomma gula påskliljor och rödhvita tusenskönor
och röda hanekammar bakom hag-
tornshäcken.

På den lösa, söndriga brädbron öfver bäcken
kommer jag in i almdungen, där det redan är
skumt och där mellan mossgröna
stammar

kvällshimlen lyser blek.

Jag går där grubblande och brådskande och
sluten, tänker ej på lek,
ej ens på Marie, i hvars stora, blågrå ögon och
bruna hy

jag är kär mer än i någon annan i vår by, —
en blid och tyst person och ingen tramsig näbba,
min rike morbrors fosterdotter och fattig
husmansgräbba.

Jag har ej blick i dag för hästarne,
som bitas i hvarandras ystra manar;
mitt öga spanar
med många långa rädda frågor
in i mig själf, där mäster målat alla de lede
mänskofrästarne,
sittande i grupp på huk kring helvetets hemska,
röda lågor

med långa, krökta, hvassa klor, —
jag vill ha fatt i mor!

Jag änsar inte ens den gamle fryntlige Passopp,
som hälsar mig med glada skutt och hopp.
Med sviken undran, att jag honom gjort så illa,
han blickar efter mig, orörlig, tyst och stilla,
och kryper långsamt in i kojan, där han bor; —
jag vill ha fatt i mor!

Störstpigan opp för mig det varma kaffet dukar,
det hvita brödet och det gula smöret; i hast jag
allting slukar.

Ej heller där var fröjden stor; —
jag vill ha fatt i mor!

Andfådd, förstulet söker jag från rum till rum:
öfverallt står tomheten skum och stum.
Jag tittar in i klädskaåpsgång och kistekammare:
af mor är ingenting att höra eller se.
I svarta källarhalsen ned jag glor:
jag ser där fullt med röda ögon och krökta klor,
men ingen mor.

Jag genomströfvar mathus, sters och spiskam-
mare;

men ingensteds är någon mor att se.

Vid vasken slamrar en piga, dum och stor.

»Hvar är mor?»

»Hvad vill du mor?»

»Jag vill tala med mor.»

»Jösses, påg, hvad du glor! Skall jag ha reda
på mor?»

Det är så att man kan lipa;

och inte att begripa!

Det finns ej mer ett enda ställe

i hela huset... Jo, en gälle,

öfver bakhuset, med allehanda gammalt skrälle...

I brygghuset mina skärpta öron snappa

upp ett buller öfver mig. Loftstrappan

tar jag i ett språng

på en gång...

Mörker och klor...

Där står mor.

Om hon väl trodde att mäster talat sant?

Och om den väg, som ledde till fördärfvet, vore
så fasligt bråd och brant?

Och om hon trodde, att också jag vore fullt på
 gled
 att störta uti helvetets rälige röda ugnar ned?
 Och hvar och hur det lurade en fara
 för mig att råka i satans falska snara?
 Och om hon kanske menade, att efter hvad jag
 redan gjort
 tänka på bot och bättring icke båtade stort,
 då jag ändå komme att falla i djäfvulens krökta
 klor, —
 jag ville veta, hvad därom tänkte mor!

Och mor mig genast svarar
 och kort och godt förklarar,
 att mäster är en stolle
 och en fjolle
 och allt hans prat är bara slams
 och trams
 och hams.

Från denna dag, då stolt jag skred från gällen,
 som blott var upplagsplats för gamla skrällen,
 jag fann, att mäster var en stolle och en fjolle
 och allt hans prat blott slams och trams och
 hams.

Och stor förändring vållats ej däri,
när samme mäster i teologi
och filantropiskt mänskoplågeri
gjort het och tråkig denna jämmerdalen
för att oss syndare bespara skärseldskvalen

3.

Det var i »Hälsans» feta välmaktsdagar,
 då hela Skåne hade kranka magar.
 Hur annars allting gick i sär och sönder,
 här adel, präster, borgare och bönder
 kroppshyddans lika stora skröplighet
 tillsammans förde i all vänlighet.
 För mången annan svår och ledsam sot
 i Helsingborg allena fanns det bot.
 Exempelvis reumatisk värk och pina, —
 bondgubbarne man hemskt och styggt såg grina,
 när Hafströms fingrar dunkade klavér
 på deras ömma punkter. Ännu fler
 åkommor af skiljaktiga naturer
 här funno grundliga och raska kurer.

Med mor och far jag bodde högt på »Liden»
 bak Kärnan hos en postiljon. Den tiden

till Halmstad ännu ingen järnväg fanns;
för resande och post blott diligens.

När högt på bock vår värd for »Liden» fram,
han vid sitt hus, till afsked allvarsam,
i hornet blåste; när han kom tillbaka,
till hälsning lät han högt fanfaren braka.

Far fick massage och styfva lemmar mjuka, —
behäftad ock utaf den leda sjuka,
som elakt folk benämner husmors tofflor;
om mig det hette att jag hade skrofler;
och mor led mest af allt och ingenting.

Vid långsträckt »Lid» sig bredde rundt omkring
blott rika sädesfält och gröna ängar.

I ottan väckt man klef ur kvafva sängar;
och svalt och vackert sommar mot oss myste;
och morgondagg på ax och blommor lyste;
och ljusblå rymd var fylld med lärkors sång,
där tyst vi skredo genom gulnad vång.

Bakom oss stadens tak af röda tegel
och Sundet blånande med hvita segel;
framför oss tät och lummig, grön och sval
en löfskogskrans kring »Hälsans» djupa dal.

Där brunnen sprang, var byggd en väldig sal.
Här vattudrickare förutan tal

och utaf alla åldrar, stånd och kön
 med glas i hand sig trängde stilla. Kön
 långt ut i parken stod, som när längs land
 ett sillstim står, som man kan ta med hand.
 In genom ena dörrn, ut ur den andra
 det långa ormatåget jämt sågs vandra,
 att göra runden ständigt om igen
 kring parken, språka med bekant och vän,
 rådfråga doktorn, komma sen tillbaka
 till ingångsdörren, ta sitt glas och smaka
 det starka vattnet, som ur hällens sköt
 sig porlande i kraftig åder bröt.
 När rätta talet glas kroppshyddan stärkte,
 men tomma magar beskt af hunger värkte,
 man släpade sig hem i juliglöden
 till kaffet, smöret och de franska bröden . . .

En eftermiddag med rötmanadshetta
 i skuggan far och mor och jag oss sätta
 ned på en bänk vid gångarna som vrida
 och sno sig utmed klyftans branta sida.
 Å grusplansrundeln strax bredvid en grupp
 ungherrar läto kyparn bära upp
 sitt middagskaffe med avec. I dräkt
 och typ och sätt sig röjer adelssläkt.
 De tala i nasal och ifrig ton;

och tydligtvis är ämnet min person, —
 det ser jag ock på de diskreta blickar,
 som en af gentlemännen jämt oss skickar.
 Med ens sig resa därpå mor och far
 och säga jag skall vackert sitta kvar,
 de komme strax igen. Med undran ser
 jag dem gå bort på stigen, opp och ner,
 tills vid en krökning de för mig försvunnit.
 De utom hörhåll icke väl ha hunnit,
 då någon från mitt grannbordslag mig spör,
 om jag vill smaka på ett glas likör.
 Jag mig därför betackar som sig bör.
 På höflig fråga får han höfligt svar,
 när noggrant vidt och bredt han sig förhör,
 om hvad jag heter och hvad heter far,
 och hvad min far är och hvad jag skall bli,
 om jag har roligt af brunnsdrickeri,
 hur länge jag är här och hvar jag bor,
 om jag är här hvar år med far och mor,
 hur många år jag fylla skall härnäst,
 och hur vår socken heter och vår präst.
 Då Anderslöf jag därvid nämner, han
 med dämpad stämman till sin sidoman
 hörs säga: »Fan, så nära Börringe!»
 Nu sig fördjupa alla herrarne
 i samspråk, som är icke att förstå,
 tills alla hastigt resa sig och gå.

Jag själf är ensam där på bänken kvar,
men strax därefter komma mor och far...

... tills årens töcken sig i minnet gjuter
och glömska svart sin famn om bilden sluter.

— — — — —

4.

Tolf år jag var visst uti »Hälsan» sist.
I sjätte klass nu är jag gymnasist.
Vid hvarje flyttning var jag nummer ett
i framsteg, kunskapsnit och bättre vett,
om ock ej alltid uti sedighet,
där stundom jag blef märkligt kugg och bet —
jag rände sönder skollagsskacklorna
och tände gärna upprorsfacklorna.
Genstörtig mot allt kryperi och krus
och allraminst af allt en pluggarkrake,
jag åtnjöt ryktet af ett väldigt ljus,
som lärarna helst satte högt i stake.
Själff helst jag steg till väders som en drake
till skräck och häpnad för de nyktert spake,
de slätkosttorra och utsuget slake,
hvars högsta dröm är vara sill i lake.
En vacker dag, — jag glömt hur till det gick, —
från högre förmanshåll jag uppdrag fick

att i matematik en yngling hjälpa:
ett fack, där själf ibland jag kunde stjälpä.

En grå och ruskig, blåsig senhöstdag —
jag minnas vill det var vid mårtenslag,
mot tidig skymning redan starkt det led
och regnet rök i blåsten fint som dam, —
in på Helgonabacken långsamt skred
jag under gamla, nakna kronor fram.
Inbäddade i vindens våta sus
bak biskopsgården låg en räcka hus,
afsides, ensliga och åldersgrå.
Jag gick en trappa upp och ringde på,
där jag i dunklet såg på dörrens plåt
det namn af frejdad, fransk och krigisk låt,
som min elev i räknekonsten bar,
fastän hans hus ett polskt landsflyktigt var,
som med sitt land mist all sin egendom, —
en ensam änka, som på utsikt tom
i hårda öden sitt och barnen vårdar
med gästvänskap från skånska herregårdar.
Jag fann en dam vid pass de femti åren;
visst grånade i förtid voro håren;
halft trött, halft hårdt, som märke efter slagen,
låg skeptiskt löje på de tärda dragen.
Med spanarblick och minen högst förveten

och små fasoner från societeten
 och högsta trumf i hand för kortspelsbeten —
 inackordering för hushållsbudgeten —
 ett par studenter förde älskvärdt ordet,
 där in jag vänligt bjöds till kaffebordet.
 Jag brydd mig känner och förblifver stum.

Lektionen börjar uti sonens rum.
 Min lärjunge är omkring tretton år,
 har gulhyt anlete och svarta hår
 och klara, mörkgrå ögon — af ett snitt,
 ett vackert främmande, som ej är mitt —
 ett vekt och känsligt barn, förskrämdt och tryckt,
 som älskar glädje men har själen lyckt
 och hvilkens känslor aldrig ut sig våga,
 fast muntra, varma blickar tveksamt fråga.

Som nu vi sitta där vid krångligt bråk
 och reguladetri och annat tråk,
 han småslugt spör, om icke det mig lyster
 att också undervisa stora syster,
 som likaledes saknar mästerskap
 i räknekonstens svåra vetenskap.
 Och inom kort sig ned vid bordet slår
 en vuxen dam af mina egna år

med främmande och sällsynt ungdomsfågring,
 som för min oskuld är en hel belägring
 med svarta lockars tunga rikedom
 och anletshy lik mjällhvit rosenblom
 och bruna ögons mjuka, mörka glöd.
 Snart unga sinnen skreko högt i nöd,
 och tal och siffror blefvo sällsamt tomma,
 när len på griffeltaflan låg en blomma.
 Ty mer än siffror är ett vackert stoft,
 som tätt invid oss strömmar ut sitt doft.

När mänskobarnen äro mycket sälla,
 de sitta ofta midt i utlagd fälla.
 Jag kände smått, jag mina fingrar brände;
 och intet vidare i saken hände.
 Det hela var ett Tycho-Brahospel,
 en räkneuppgift med ett hemligt fel.
 Mitt informatorsskap gick snart i stå . . .

— — —
 Och minnet skymmer. Mörker faller på
 och klyfver sig igen . . .

. . . och hög och blå
 står vinterdag. På kärr och mark det fryser;
 och kölden biter, bister, hvass och hård;
 och sol på snö vidt öfver slätten lyser.
 Ett svartklädt följe går bland snöhöljd vård

till orgelklang och klockors dofva dån;
på kyrkogården i vårt pastorat
bärs min elev till graf med sin kamrat,
vår kyrkpatronus' arfvinge och son,
hos hvem han julat. De fått samma lott:
ned i förrädisk vak de bägge gått.

5

I lärdomsskolan jag som realist
 begynt. Jag hade tänkt gå handelsvägen
 och läste engelska med fart och trägen.
 Så slog jag plötsligt om och blef klassist.
 Det kom däraf, att jag en kria skrifvit
 om Gustaf Vasa, hvilken strax fördrifvit
 allt tal om krambutik och köpenskap,
 då jag var lagd för högre vetenskap.
 Med min halft hånfull och halft allvarsam
 mig läraren fick till katedern fram
 och sporde, om min traktan blott gick ut
 på mäta tyg och stoppa snus i strut.
 Jag kort därpå på nytt en kria gjort
 om Våren, hvilkens make ej man sport;
 och samma lärare i modersmål
 nu öppet kungör att man icke tål —
 då i sig själf det högt till himlen skrek —
 att den som så kan idka vitterlek

skall talentera i bokhålleri.

Därmed var frågan ock slut och förbi.

Han var en man från Dal, Värmlands nation.

Som lärare han var af bästa don.

Han fogade begåfningens insegel
till undervisningskonstens fyrkantsregel:
att klart och enkelt lägga allt till rätta;
från halfva bördan hemmaläxan lätta;
allting med nyhetens intresse mätta;
och allt i rörelsen af lifvet sätta.

Han var min gynnare och blef min vän;
jag honom gäldade hans vård igen
med min beundran och tillgifvenhet
och en discipels stolta tacksamhet.

En morgon låg jag i min säng och sof —
det var visst helgdag eller dag af lof —
då hans uppasserska med hast mig väcker
och från hans hand en skrifven lapp mig räcker,
att jag skall skynda mig till honom ned,
då på en tripp han mig vill taga med
till Köpenhamn. Jag kom i mina kläder;
det var ett strålande och vackert väder;
en dylik färd mig tycktes utan like
och Kongens By ett drömmens himmelrike.
Vid Kongens Nytorv vi logerade
på d'Angleterre; vi där dinerade —
en tjock och mör chateaubriand mig än

på tungan leker. Sen min värd och vän
 mig sitta lät på rummet mol allena
 och kom tillbaks i skymningstimman sena.
 Till sist med Björnsons stycke »Mellan slagen»
 slöt Kongelig Theater resedagen.
 Vi stego upp i tidig morgonstund.
 Om middag voro vi tillbaka uti Lund . . .

Och åren gå . . . Den gråa mössan bär
 jag inneklämd i skoltvångets misär.
 Nu klassens föreståndare är han;
 dess kustos jag och första ordningsman.
 Vi äro alla lutter morska gossar
 med blod som forsar och med mod som blossar.
 Min chef utfärdar stränga ordningslagar,
 hvars helgd att öfvervaka mig behagar
 alldeles ej; och kustos själf förleder
 sin hela trupp till hemska upprorsseder.
 Revolten dagligen med makt sig breder
 och griper kring sig ned till djupsta leder
 af manskapet; man hör de allra snällaste
 sig fult åbäka som de allra gällaste.
 En dag har Folkets Tidnings Bülow fått
 från anonym en skrift, som är ett brott
 ej blott mot tukt och hut och goda seder,
 men ock mot lärdomsskolans gamla heder.

Herr Christian, eljest ultraradikal
långt öfver gränsen af gemen skandal,
blir vid lektyren utaf fasa stum
och skickar skriften till Collegium.
Högvärdigt Råd ut i veklagan brister:
hvad hjälper gissel och hvad hjälpa bannor,
när lärarena skällas för tyranner,
som feget misshandla unga nihilister.
Vid anställd undersökning af pikturen
till upphofsmannen kustos kom nu turen.
Med allehanda nattligt äfventyr
därtill hans lösepenning blefve dyr.
Som dock, i skola som i lif, försumlig
i sedighet ej rimmar på berömlig
i framsteg, lät man udda vara jämnt;
och saken löste upp sig halft i skämt.
Man relegerar kustos' två kamrater;
och rektor läxar argt om rännstenslater.
Med kustos' forne gynnare och vän
kom samförståndet aldrig mer igen.

6.

Min käre Paul, som dväljs i skuggors rike,
 i dag jag möter dig på minnets stig.
 Från skoltidsdar, du vän förutan like,
 jag här från hemmet fjärran hälsar dig.
 Jag hälsar bilden, som för ögat står,
 af bokskogssprickning uti Skånes vår;
 jag hälsar knoppningen i unga sinnen
 och morgonrodnad på förgätna minnen.

På kullen står din moders vackra villa,
 och rundt omkring står skogens djupa frid.
 På gräs och blad är dagg, och fåglar drilla,
 ty nu är maj och pingst och blomningstid.
 Se, Flora redan öfver äng och fält
 sitt ymnighetens blomsterhorn har vält!
 I morgonsol en flik af Ringsjön glimmar
 vid synrand som i blåa töcken simmar.

Vid blomrabatt och breda, gula gångar,
 i hängskjul af en nyss utslagen bok,
 på snöhvit bordduk morgonkaffet ångar...
 Jag bläddrar som i gammal bilderbok...
 Lätt smeker doftande och daggsval vind
 din vackra systems smultronröda kind;
 och ystert ströftåg ljusa dagar fyller
 med knoppande och gröna små idyller.

Min käre Paul, jag manat fram din skugga...
 Hur ofta sutto vi vid brasan så --
 den täta dimman kammarns rutor dugga,
 och kvällen faller tyst och långsamt på...
 Ditt solskenslygne och min drömmarhåg
 gaf samman tonen i vårt ungdomståg.
 Du tidigt gick till skuggors dystra rike...
 Jag hälsar dig, kamraten utan like.

*

En dag det hette att en lärare
 vid någon ringa eller noll förseelse
 till slag lyft handen mot en min kamrat,
 men hejdat sig, förbluffad, dum och flat,
 vid hotet: »Om ni slår, slår jag igen!»
 Nu böta skulle han för hotelsen.

Vred köpte jag ett skollagsexemplar,
 den rätta sidan ut därur jag skar,
 strök under att en fux tors icke slå,
 när ej han låtit varning föregå,
 stack därpå lappen i ett konvolut,
 tog rock och mössa på mig och gick ut
 och stack det ned i lärarens brevlåda.
 Det verkade som styng och stick och klåda;
 och tjur såg rödt; och på rann arga sinnet —
 kollegium komplett för ut ur skinnet.

Kamraten fram till mig en dag vid slutei
 af gymnastiken kom och gaf mig hand.
 Förr föga vi oss känt; vårt vänskapsband
 var härmed en för alla gånger knutet.
 Pingstloftet stod för dörrn; och han mig frågar
 om ej att göra sällskap det mig hågar
 med till hans hem; han gärna för sin moder
 vill visa fram sin kärke vapenbroder.
 Visst aldrig någon än så svårläst läxa
 mig gjort så mycket bry som nu min pjäxa,
 som på en flänga bar en väldig lapp.
 Men lust var just så stor som tid var knapp.

Bortom hans broders gård, djupt in i skog,
 hans moders änkesäte vänligt log

på öppen höjd den främmande till möte
 och honom tog i gästvänskapens sköte.
 Midtskånes väna ängd med bördig slätt
 och yfvig skog och ljusa, gröna dalar!
 En dansk familj här fått sin hemmarätt.
 En blid och gråsprängd dam, som ännu talar
 sitt modersmål, välkommen bjuder; fé
 med sjutton vårar, röd och vit om kinden,
 stod, när jag kom, och blommade vid grinden
 med ögons blå förgät-mig-ej. Som tre
 det råd bör bilda som om mänskans öden
 bestämmer, skänker lifvet eller döden,
 en uppsvensk adelsdam och husväninna
 sen många år, en sagans jättekvinna,
 den största korpulens jag nå'sin sett,
 till doms sig sätter, fryntligt, strängt och bredt.
 Ej vet jag hvad de tre tillsammans dryfta
 och hvad för dom om min person de smida;
 jag timmarna blott känner hastigt glida,
 som sol och skugga öfver gräs och blad;
 jag är i håg så sällsamt sorgset glad;
 mitt inre liknar denna »Röfvarkula»,
 en vildt romantisk, svart och öde klyfta —
 så är mitt hjärta uppror och misär.
 Jag vet blott ett: att jag är dödligt kär
 och att min lycka hade varit full,
 om det ej varit för min pjäxas skull

och min fördömda, lappigt fula sula.
 Jag vet blott ett: att när jag afsked tar,
 en blåsvart köldsky öfver skogen drar
 och att i maj det faller snö på blom
 och knopp och vårens hela rikedom
 och att, när sol går fram, den står på snö
 och att vid majsnö knoppungt lif må dö...

Blott några år... En dag på Östersjön,
 en solig, blå och stilla sommardag,
 på ångarns däck snabbt styrer kosan jag
 mot hemlandsstrand, som fjärran skymtar grön.
 Små vågor krusa sig vid sakta bris
 melodiskt söfvande. Till kaffet får
 jag första svenska tidning. Blicken slår
 kamratens namn uti en kort notis:
 I Ringsjön drunknad vid ett bad. Du sam
 mot båten och mot vännen hastigt fram,
 men drogs mot djupet, sjönk med ångestrop;
 och vattnen slogo öfver dig ihop...

Ditt kväfda skri i mina öron klagar
 i tysta nätter och i tomma dagar,
 i korta dagar och i långa nätter,
 tills tiden själf sin hand för ekot sätter...

År gå . . . På järnvägsfärd en höstmörk dag;
på rutan trummar med stötvisa slag
oktoberskuren; uti halfmörkt rum
taklampan tändts; bak ruta, våt och skum,
där tåget stannat blott en kort minut
och jag till tidsfördrif har blickat ut
och just som tåget sätter sig i gång —
på bystation och nästan tom perrong
jag plötsligt ser din moders sorgsna drag —
i förbifarten på en höstmörk dag . . .

VÅR.

1.

En mulen marsdag, ljum och tyst och grå,
 två vandringsmän på enslig skogsväg gå.
 Bland mossig sten och vissna blad det kväller;
 det porlar högt af källor och af bäckar;
 i gamla trädhvalf och i vägens häckar
 af lifvets saft det sjuder ren och sväller;
 och rundt omkring står luften full af knoppar
 likt stora hängande ljusgröna droppar.
 I halfskum dag från äng och dikesren
 små Bellis lysa med sitt bleka sken;
 än all naturen bidar, tyst och tom,
 att sol må lösa mullens bundna blom.

De bägge männen tyst i tankar vandra.
 De glömt sig själfva, och de glömt hvarandra.

Blott blicken sänder ut i töckendagen
 sin långa väntan, som vardt städs bedragen.
 Blott egna steg i stillheten de höra, —
 skogsensamhet blott lånar dem sitt öra.

Bak öppen plats står ungskog tätt och simmar
 i lättaste och gredelina dimma.
 Vedhuggarhydda håller måltidstimma
 med rök som blå den gråa luften strimmar.
 Bland höns och änder gal en tupp; och hunden,
 en stor och smutsgul, vid en trädstam bunden,
 ger grofmält skall; och småbarn störta ut,
 nyfiket stannande vid stugans knut;
 och bakom dem i dörren syns en kvinna,
 som efter männen ser, tills de försvinna,
 och ropar sedan barnen in till maten,
 till middagsbönen och de enkla faten.

I middagsron en fågels drillar klinga.
 I fjärran blidt en kyrkas klockor ringa.
 Ur mullen blånar doftande i långa
 och breda flöden signad, fruktbar ånga;
 och sakta kårar, lekande och ömma,
 emot dess längtansfulla sköte strömma;

och rymden skälfver af de helga orden:

»Föröker eder och uppfyller jorden!»

I vandringsmännens ensligt tysta spår
knyts blad och blom och gror och grönskar vår.

Å korsvägsrundeln tager stigen slut.

Här små och stora kosor mynna ut
och stråla rakt åt alla väderstrecken.

Bland grönsakssängarna, bak trädgårdshäcken,
syns utvårdshuset Rökande Kanin,

halft tält, halft skjul, med bänkar och med bord
uti det fria. Tyst man krattar jord

och ansar plantor och gör platsen fin,
som vore sommarn inne här på orten;

och på den breda, låga ingångsporten
patronen sitter målad, pigg och klok,

med pipan i sin framtass, som i bilderbok
från barndomstid, och nickar gladt »stig på»

åt helgdagsklädt och helgdagssorglöst följe,
när skogen bär sitt blommigt gröna hölje

och himlen är som hågen molnfritt blå.

På stenlagd bred pavé nu männen gå.

Högt öfver deras hufvud bokar slå

de bågigt slutna hvalfven. Stam vid stam
 sig radar opp i ändlös dubbel räcka:
 två mossvått gröna murar, som sig sträcka
 så långt som ögat ser längs vägen fram
 och smalna samman uti fjärran dimma,
 där utaf dagern skymtar grå en strimma.

Med skrämnda ögon och med viga hopp
 ett rå försvann i buskarnas skymundan.
 Så tyst . . .! Man hör blott tätнад dimmas dropp;
 och vandringsmännen stå i stum begrundan
 framför en järnport, som med krossadt lås
 och tungt och skeft på söndrigt gångjärn hänger.
 På krönet af dess brutna galler svänger
 en väderflöjelstupp med kornstint krås.
 Den höga muren kring den tunna parken
 har rasat ner; och klängväxtparasit
 gnagt upp de stolta träden bit för bit,
 benrangelshvita under spruckna barken.
 Å kala pläner, i förvuxna snår
 sig slingra gångarna, där alla spår
 af mänskofot sen länge grott igen
 och tystnat döda släktens lek och joller;
 blott stympad hafsgud, grå och gammal, än
 i mossgrön, tom bassång sin treudd håller.

På kullen vittrar hvitt och slottlikt hus,
 hvars höga resning störtat halft i grus;
 och i den svartnadt bruna tegelsvålen
 mot vind och väder gapa öppna hålen.
 Förgängelse bak svarta rutor bor,
 som vår ej väcker mer till lif och flor.

Men rundt kring detta ställe af förstening
 i fibernät af tät och dold förgrening
 där rinner vårsaft, växsaft fram i flöden;
 och solkraft tar sitt nappatag med döden.
 I mullens mörker gult af grodd det lyser;
 inunder höstbladsskorpan unga skott
 otåligt myllra fram; och allt har brådt
 att tina upp, som än i löndom fryser.
 Ett tecken går af aflelse och gröda,
 att ljuft befruktas och att smärtsamt föda.
 Allt som har lif i samma yra faller,
 att fladdra ut ur jagets trånga galler;
 och uti gråa, fuktigt varma dagar
 ur dunkla drifter växa klara lagar;
 och väsendet i skapandets mystär
 är ej allena att hvart lifsfrö bär
 förmedlande inom sig evigheten
 i mängd och tal; men knytnas kan hvar stund

inom begränsningen och ändligheten
den nya bildning, som i art och grund
förnyar värden, föder nya världar
och tänder elden uppå nya härdar,
där gammalt skräp och bråte brinner ned,
förbenad häfd och åldersmurken sed,
och som med rötters spänstiga förgrening
gror ned och spränger ställen af förstening . . .

Kring vandrarne står luften full af knoppar
likt stora hängande ljusgröna droppar.

2.

Ifrån terrassen utmed skogens rand,
 där murgrön klänger öfver balustraden
 och af plataner högrödt skiner raden,
 man blickar vida öfver vackert land.
 I dällden Seinen snor med sölfmatt blänk;
 ren bräddens popplar stå i gulgrönt stänk;
 och den idylliskt lilla långa ön
 bak skepp och pråmar lyser fin och grön.
 I gatuteckning fyrkantsrät och rak,
 med skifferblå och tegelröda tak,
 uti oändligt fågelperspektiv
 fabrikskvarteret med sitt verkstadslif,
 en färglagd karta likt, sig breder vida.
 Med blekgrön skiftning redan vid dess sida
 Boulognerskogen drar sin mörka strimma.
 I mellanplanets ljusblå dunkel simma
 husmassorna af gammalt stolt Paris.
 Den vind- och vädergråa Saint Sulpice

sig häfver tornhögt. Bredvid skyntar fram
 med tungt och dystert böle Notre Dame
 i gråsvart floddunst. Ögat länge dröjer
 uppå Montmartrekyrkan, som sig höjer
 bländhvit och tronande och bred och stor
 på tvärbrant kulle i dess fjärrblå flor.
 I synrandsdis af fjärran höjder svinna
 de glidande och långa böljedragen;
 och timmarna af vårblidt tysta dagen
 likt grosaftsflöden kvälla opp och rinna . . .

De tvenne männen på sin väg till nästa
 stationen på terrassen sin siesta
 nu hålla, innan vidare de vandra.
 De glömt sig själfva och de glömt hvarandra
 och tyckas kunna svårt sig lösa slita
 från vackra vidder, hvilka opp sig rita
 med fuktljum marsdags breda våta krita
 i färger mättadt röda, blå och hvita.

Den ene står tätt upptill balustraden
 och blickar oafvändt på jättestaden.
 Hans dräkt är mörk och af ett enkelt snitt,
 som gjord för alla och för hvar och en.
 Hans anlete är blott profil, — en ren
 och sträng och ljus, som skimrar uti hvitt;

och skepnaden står svart i silhuett
 mot dimgrå bakgrund, rät och rank och fritt.
 En vit och mager, benigt greppfast hand
 sig stöder lätt mot pelarräckets rand.
 Hans hela väsen är behärskad hvila
 med vakna ögon midt i djupa blunden,
 med sparda krafter för den rätta stunden,
 som ej försena sig och ej förila, —
 som för sig själf är genomlyst till grunden,
 men där för andra mörker rår i runden.
 Hans blick är fast och smidigt, hårdadt stål;
 konturklar uti medel som i mål;
 som den har gränser, har den också botten;
 har siktat länge, förrn den lossat skotten;
 den vet sin sträcka, men vet ock sin rast;
 och som en handling är hvart ögonkast;
 dess skal är hårdt, men blid som tō dess kärna;
 är full af hjärta, men än mer af hjärna;
 den vet att straffa, men vet ock att värna;
 kan omildt minnas, men förlåter gärna;
 ej bråd i tillit, men till misstro snar,
 där på dess fråga följde omvägssvar.

Hans tal och tungomål är som hans händer,
 har veka läppar, men ock hårda tänder;
 är som hans dräkt af enkel hvardagssort,

byskräddarsnitt ibland, och vadmals hårdt,
 men kring hans andes ranka resning falla
 som enkla fållar enkla ord för alla;
 de kunna nära och de kunna läska,
 men särskildt när de äro kraftfullt beska;
 till trubbig bonhomie man tillit sätter
 och märker ej, de spetsats till stiletter;
 de falla tyst som inom hemmets väggar
 och lysa dock som blanka, hvassa egggar;
 enhvar som söker i hans hand dem vända
 får dödligt sting af deras andra ända;
 kring den som söker deras mening vränga
 med dödstag de som starka ormar klänga;
 när andra parten kört sig nött och trött,
 han honom hälsar med ett torrt: väl mött;
 ur stinna floskler blåser vädret dödt, —
 hans äro orden, hvilka varda kött.

Hans följesman är ung till art och år.
 På stenbänk sitter han bland murgrönsklängen
 inunder videbuskens gula hängen.
 Han står i tecknet af en evig vår.
 Hans hy är fruktens, när den nyss är mogen;
 är som en sommarmorgon öfver skogen,
 när gryning tändes, röd och varm och skär.
 Den dräkt — ej tidens, ingen tids — han bär,

är blott för honom, ej för någon annan,
som den i evighet var hans allena.
Kring lemmar fjädrande, snöhvita, lena
och genomskimrande den smyger tätt;
och blott dess färgspel fladdrar löst och lätt
likt fjärilar, när de i solen leka.
Ned på den klara, blomningshvita pannan
det böljar lockar, vågiga och veka
och blonda som i solen vågens skum.
Hans öga är som dagg på öppnad blom,
som solen tindrar på en morgon tida;
det blickar nära och det famnar vida
och speglar alltets hela rikedom,
all jordisk mångfald, ändlöst himmelrum.
Hans ögon äro som två djupa brunnar,
som fångat himlabilden, varm och blå,
i gröna skogen, där i sommarn slå
sitt jubelkvitter tusen fågelmunnar.
De ord, han sänder ut i middagsron,
i luften darrande, bli färg och ton,
bli amoriners rosenröda kroppar
och stora hängande ljusgröna knoppar . . .

3.

„Si, timman ljuder . . .
Nu våren bjuder
så rik som fattig
till sitt fyllda bord.
Palats och kojor
i lika bojour
anamma frälsningsbudets
glada ord.

I varma skurar
sig öppna burar
af blomsterhylsor
som af mänskosinn.
Med heta tårar
sig vattna vårar,
där fruset kval sig stängde
själfmant in.

Det sjukt fördrömda,
i mörker gömda
i sol sig bryter ut
till blad och blom.
Det tvunget stygga
och vilset skygga
sig frigjordt rätar
undan själfskyllt dom.

Må budet skalla
till alla, alla:
nu flyr för ljuset
mörkrets hela hop!
Må folkens skara
enstämmigt svara
med ett och samma
stolta jubelrop!

Då blir en villa
det svarta lilla
förkrympta följet
utaf död och natt.
Det enbart blanka
och vackert ranka
på släktets himmel
är som tecken satt...»

DEN MÖRKE.

Du vädjar blott till mänskans heta blod.
 Först är det ystra hästar uti sken;
 sen är det lass i grop och brutna ben . . .
 Jag vädjar ock till hennes tålmod.
 Den mogna frukten faller dock till sist.

DEN LJUSE.

Sen hon att njuta den förmågan mist.

DEN MÖRKE.

Om blott hon väntar, tills det själft tar slut . . .

DEN LJUSE.

Helt visst ja, hennes eget korta lif,
 sen hon har det förspillt med kält och kif
 och kvar är blott en gammal trasig klut.
 Enhvar har fasa för det grå och tomma
 och vill, hvar dag skall vara som en blomma,
 som trädes opp på lifvets nakna tråd
 och skänker doft och färg. De som ha råd
 att känna så, om också ej de flesta,
 förvisso äro dock de allra bästa.
 Jag sett, när du med järnhand länkat öden,
 du trott dig bjuda lif och bjudit döden;
 de vägar du fann korta voro långa,
 de mål du gaf för låga och för trånga;

du stäckte vingar, hvilka skapts att flyga,
 och på en dansfot band du vikter dryga.
 Ty frihet är ej en och enahanda;
 den enes trefnad är den andres död;
 ett mänskokorn ger hundrafaldt till bröd,
 men blott uti sin egen art och anda.

DEN MÖRKE.

Jag bränner för mitt hus hållfasta stenar
 och kvistar mina träd på skott och grenar,
 att alla, som där vandra, bo och bygga,
 må lefva glada och må lefva trygga.

DEN LJUSE.

Och rycker ständigt plantor upp med rot
 för att se efter hvar det tarvas bot.
 Och efter mærg du knackar jämt och gärna,
 tills ut du knackat ock den bästa kärna.
 Allt lif vill svälla, andas djupt; du snör
 det samman och en räkneuppgift gör
 däraf och glömmmer att essensen dör
 och surdegsämnet stannar utanför.

DEN MÖRKE.

Den, som med lugn jag räcker ledarstafven,
 må först ha härdats i de strängsta krafven.

På många sätt, som icke stå i boken,
 af godo äro de Caudinska oken.
 Den går det bäst som själf har smakat snaror,
 som fullt och fast i ögonen sett faror,
 som ridits själf af alla leda maror
 och ej blef bet för några fala varor.

DEN LJUSE.

Å, lifvets väsen är ej kamp och möda
 och äta bröd i svett, såsom de döda
 och dumma orden i vår gamla lexä
 förkunna. Lefva är att blomma, växa
 och knyta frukt. Vår herres regn och sol
 med sina lika rika håfvor falla
 på rike man och Lazarus och alla —
 ja på skolmästarn i katederstol.
 Hvad båtar allt ditt verk till släktets lycka,
 när glädjens sol i kalla töcken svinner,
 som ingen stråle lust mer genomsläppa,
 och lifvets kraft ur rör och rännor rinner,
 som ingen ser och du ej vet att täppa,
 och sorgsna äro de sig glada tycka.
 Har du ej sett, en dag af helg och hvila,
 då skarorna från hvardagssläpet ila
 och storstadsbråket till naturens sköte,
 där sol och himmel stråla dem till möte —

när ned från tingen ljusets hamnar falla
i paradiset, där förr lustvandrat alla.

DEN MÖRKE.

O, store svärmare och mänskovän,
det här är jorden, icke himmelen.
Ditt tal är väderkvarn och Don Quixote,
är kullerbyttor och är lösa skott.
En drömsyn aldrig frälste världen än.
Ditt tal är kvinnors. Vi behöfva män.

DEN LJUSE.

Mer mannaverk är sprida lust och fest
än lägga selen på en arbetshäst.

DEN MÖRKE.

Så ställ din visdom då med klarhet fram.

DEN LJUSE.

Vill du af mig ett paragrafprogram?

DEN MÖRKE.

Den sporten trifs i folkens valda råd,
som styra oss med alla klassers nåd:
snåpojkar, som man torka får om näsan
och tvätta gumpen på — och gå med snäsan.

Ur stinna floskler blåser vädret dödt;
men mitt är ordet som kan varda kött.

DEN LJUSE.

Tag då en vals, hvars rytmer veka gunga
och röra ben på gamla och på unga!
Och tag en visa, hvilkens strofer sjunga
ur hågen bort hvardagens damm och tunga!
Låt bilden flamma, som kan tända glöden;
men kräf ej för en död predikan döden!
Hvem vill gå med, då fjättrarna du bryter,
när alla se, att du blott andra knyter?
Väl hårdt mot hårdt är en förträfflig regel —
mer lif är segla mjukt för svällda segel.

DEN MÖRKE.

Men om i valsen också marken gungar?
Och visan störs af gnäll från svultna ungar?
Och bildens flamma tänds i bilderstormar,
när tomt och uppblåst slödder gnyr och
gormar?
Och om vid mjuk seglats på upprördt haf
en vindomkastning för dig mjukt i kvaf?
Jag på en mur i dag sett skrifvet stå:
»Le peuple est sans pitié pour tous les maux
qu'il ne comprend pas.» Det är sant och bra;

för folk som tänker blott på biten bröd
 ett annat rim ej finns än rimmet nöd;
 och dessa minst af alla sinne ha
 för den licencia poetica,
 som dina likar sig i lifvet ta.
 För dem är morgonrodnad arbetsdag;
 och aftonrodnad är af samma slag.
 Din vackra vilja ej de skola fatta,
 men misstro hatfullt, när ej rått de skratta;
 när bittra sinnen du af kärlek vyssar,
 af oförstånd de gifva judaskyssar;
 och bestien hämnas kan med vilddjurstand
 sin egen vissnade förräddarhand.
 Ty af den högst gemena egennyttan
 får lättast den på hufvut hela byttan,
 som i sin goda tro ej har förstått,
 att ett är ditt, ett annat andras mått.
 För lidanden, som folket ej förstår,
 det obarmhärtigt är så det förslår;
 och åt din dröm, din sorg, som det ej fattar,
 det gör en axelryckning eller skrattar.
 Nu remnan går från ofvan och till nedan
 i samhället, ej mellan. Framtids sedan
 är nya, goda, gärna burna band
 för alla klasser och för alla land.

DEN LJUSE.

Hvad håller samman bäst till allas värn:
mitt band af rosor eller ditt af järn?

DEN MÖRKE.

Det tycks mig närmast blott med ord en lek.
Det rör sig ej om prygel eller smek.
Upp Moloch spärrar sina röda käftar;
i gudens evigt fyllda, evigt tomma
eldgap man slungar än all barn och blomma;
ty offerkulten öfverallt än häftar
från ofvan och till nedan. I hvar släkt
afgudisk lystnad är i lönndom väckt;
bror offerar syster, syster offerar bror,
och barnen offeras upp af far och mor.
Hvar enskild människa det valet kväljer,
när af sig själf hon väsensviktigt säljer
på feg ackord och bringar tionde
till vårförstörarn Molochs altare
med förstlingarna af sitt hjärtas vår
och tankens mogna frukt i mannaår.
Råmärket löper ej längs något rike;
och fattiglappen nu är rik mans like
och trogne bundsförvant och gode vän
emot den samma lede fienden;
och själf du säger till dig själf med hot:
hvad ej är med mig, det är mig emot!

En främling blir dig mer än tjocka släkten;
dig närmre står en mänska, du ej känner,
än hela hopen lagets såta vänner —
en sådan sång sjung högt i morgonväkten!

DEN LJUSE.

Den sjöng jag nyss här ifrån vårestraden.
Nu snör din rensel! Vi gå ned i staden.

PSYCHE.

1.

Blå mellan gröna bräddar
 tungt flyter livvets älf.
 Sakta för slaka segel
 glider mot natt du själf.
 Melankoliens fågel
 med trötta vingslag slår.
 Tystnad af solnedgång
 kring hvitnande rymder rår.

Aftonens sista kåre
 spelar på säfvens rör
 evighetsvisans moll,
 som långsamt i fjärran dör.

Ensam i natten lyser
kölgången af din slup;
ensamt din stjärna tindrar
upp ur oändlighetsdjup.

2.

Grå mellan gröna bräddar
tungt flyter lifvets älf.
Bortvänd från tomma vidder,
spanar du mot dig själf.
Fågel med trötta vingar
flyger mot aftonro,
söker med tunga vingslag
in mot sitt hjärtebo.

Rödt mellan glesa stammar
lyser ett ensamt ljus
djupt ur ett mörker, fylldt af
granskogens orgelsus —

ödsligt och varmt för själen,
ångestfullt i sin frid
liksom en senhöstmaning
midt i försommartid.

3.

Hvit mellan branta bräddar
strid skjuter livvets älf.
Liksom en snöhvít fågel
af böljestänk är du själf,
hvilken mot rymden sväfvar,
stigande, frigjord, allen,
högt öfver ursprungsvågor,
bundna i ramens sten.

Barn utaf sol och fradga,
steg du ur intets famn.
Ensam i blåa vidder
lyste din hvita hamn:

ton, som löste i välljud
böljgångens öde dån,
mullens och stundens drömlif
med evighetskänslans lån.

4.

Bred mellan vikande bräddar
stilla står lifvets älf,
ettvorden med sin himmel,
spegelbild af dig själf.
Gyllene blankt, är alltet
ljus af en högsommardag;
hela det vida varat
tindrar af dina drag.

Timme af middagsskimmer,
timme af middagsro.
Ut ifrån ändligheten
spännes af ljus en bro

høgt öfver bräddlöst vidgad
mykning af lifvets älf,
bottenlöst genomskinlig
spegelbild af dig själf.

RYSKA MINIATYRER.

1.

Raskt lättar tjockan. Afton sjunker neder.
 Sig juniskymning öfver hafvet breder;
 och ångarn mot det ljusa dunklet styr,
 där långt i fjärran blänker vänlig fyr.

Men ut ur Dünas breda vattenslida,
 med Rysslands håfvor späckadt fulla, glida
 ett tjogtals grå och röda ångarskrof, —
 likt skum flottilj till hafs från strandhuggsrof.

2.

Prospektets ljusa villor rakt sig sträcka
i furuskogen uti rad och räcka.

En tallbevuxen sandås högt sig kullrar;
och bakom den det vida hafvet mullrar.

Barrdoften varm och torr omkring mig stiger.
Till middagssolens ljusspel allting tiger;
och där bland stammarna sitt guld den stänker,
af kvinnodräkter hvitt och rödt det blänker.

Långt från en villa ett piano ljuder.
Till middagsrast sig all naturen bjuder.
Högt uppe drar, af mörknad barrskog fången,
den lettiska, den hotfullt sorgsna sången.

3.

Vandrarn till mötes vänt och vänligt vinkar
 invid den stilla, breda, blanka Aa
 sommaridyll. Sin räta linje dra
 längs andra stranden sandens gula brinkar
 och mörkgrön barrskog. Segelbåtar glida
 för aftonbris; en ångare ses vrida
 långt borta fram, där floden slår sitt knä
 bland ängarna med hjordar vackert få:
 små trinda, bruna, juverstinna kor.
 Längs brynet af en tall- och alskog snor
 å torf- och tufäng tillgrodd väg sig fram.
 Barfota, bruna, under skratt och glam
 här småbarn tumla sig med glada språng
 På bäcken leder smal och söndrig spång
 ned till en udde, —

ur en ljusdränkt sky
 går kvällsol fram och kastar breda fång

af gyllne strålar på en halmtäckt by
i löfträdslund, som rörs af aftonvinden.
Ljusblond och rosig står en mö vid grinden,
kroppvorden ton af gammal lettisk sång.

4.

Vid fjärran synrand aftonsolen brinner.
När röd och stor den ned i molnsäck rinner,
från stjärnlös himmel och från stålblått haf
en kåre stryker, ömsom kall och kvaf.

I badgästvimlet, på sin bänk allena,
med hvälfda bryn och ögon grå och lena,
mörkhyad, sitter tyst och allvarsam
en vacker dotter utaf Juda stam.

5.

Grå sjunker kvällen. Blygrått ligger hafvet.
Af askgrå moln står himlen öfverdragen, —
ett sorggemak, där lifvet är begrafvet
vid dof koral af tunga böljeslagen.

Af fjärran kvällssol mörkrödt bloss sig tänder.
Ett lättbyggdt spann på stranden nedanför
med svarta fålar ut i hafvet kör
i sölfhvitt stänk till facklans sken och vänder.

6.

I storpolitikens skuggspel
af gudar och människor och djur
jag skymtat i magisk belysning
mot västeuropeisk mur

tre trillinglika systrar
af öfvernaturlig gestalt.
De fyllde tidshorisonten
och spökade öfverallt.

En dag på stranden vid Riga
jag originalen fann:
tre dvärgkvinnor från en cirkus,
på håret lika hvarann.

7.

Förstämning rår i sommarns skymningsstund
i pensionatets långa taffelrund.

Det talas tyska. Men en engelskfödd matrona
och hennes reverend vid bordets ända trona.

Man gjort en vana af försiktighet;
ty ögon finns det bakom stängdt staket.
Och man förstummas helt, när bäst man var i
taget, —
man fruktar flugorna och man är rädd för draget.

När trasig tiggarkvinna väntar still
bakom verandans glas, man spritter till
och ordar argsint om att hundar lösa släppa
på folk som fräckt sig vågat in i villans täppa.

Men handen darrar, stämman blir diskant.
I fickan bränner Judas' silfverslant.
Ej fägna bordets blommor mer, ej smakar maten;
och blicken rådvillt flackar kring de fyllda faten.

Ty dottern af det land, med våld man stal,
tar hemmarätten sin i kök och sal;
och bak staket i skogen stå de hundra tusen
med hvilodagens dräkt och tända ljus i husen.

8.

Under den bleka kvällshimlen
och utmed det spegelblanka hafvet
sträcka sig öfver hvarandra
barrskogens mörka långa buktade strimma
och sandstrandens ljusa långa buktade strimma,
tätt prickad af punkter och fläckar,
som städse ömsa form och läge, —
det rörliga vimlet af badgästerna,
som taga sin promenad efter supén,
vandra af och an en och en
eller stå samtalande gruppvis
eller sitta bänkade i rader,
blickande ut i den bleka kvälldagern
öfver det spegelblanka hafvet
med dess vida dubbelram
af ljus sandkust och mörk barrskog.

Min sidoman hajade en smula;
ty den blick
han fick
var en kula.

9.

Blankt ligger hafvet som af matt metall.
Med små och långa böljors sakta svall
det plaskar in mot stranden.
Vidt sofva landen.
Tom och tyst är natten;
stjärnlös himlen, öde alla vatten.
Ensamt en segelbåt helt nära står
och fångar brisen, som i dunklet går, —
en jättefjäril lik med lyfta vingar,
som opp till flykt sig svingar.

Med hufvut lutadt tungt mot handen
en svart gestalt uppå den hvita sanden
orörlig sitter, — ung och ensam kvinna . . .
väl Ariadne, som på Theseus väntar?

Inunder sommarnattens ljusa fäste
står skogen svart som Minotaurus' näste.
På labyrintens dörr i smyg det gläntar.
Två glupska ögon rödt ur mörkret brinna.

10.

Det låg ett något som slog mig
inunder hans tjänaredräkt.
Hans blick var vaken och full af själ
och vingkraft länge stäckt.

Han vandrade stillsam och kritisk
bland herrskap af slöddersort.
Hans min var vek, hans anlete fint,
hans hållning tyst och kort.

När lettiskan ej fick höras,
han tyskade som en bok.
Men hur han den fina vändningen fått,
det ej var lätt bli klok.

En åskdag han stod med en främling
i samspråk på mänskotom strand.
I klar silhuett mot himmel och haf
sig tecknade hand i hand.

Jag hälsade stum de bägge
och mötte den nykomnes blick.
Förundrad jag såg in i kända drag
af en vende från Köpenick.

11.

På morgonen är man uppblåst
och stinn och dryg och fräck.
På aftonen är man kullblåst
och rädd och tom och läck.

Om dagen man pöser och pockar
på sin och förtjänstens lön.
Om natten under täcket
man huttrar snällt sin bön.

Sic transit gloria mundi: —
så sjunker till clownens rang
det fruktade, hemlighetsfulla
och hemska parti allemand.

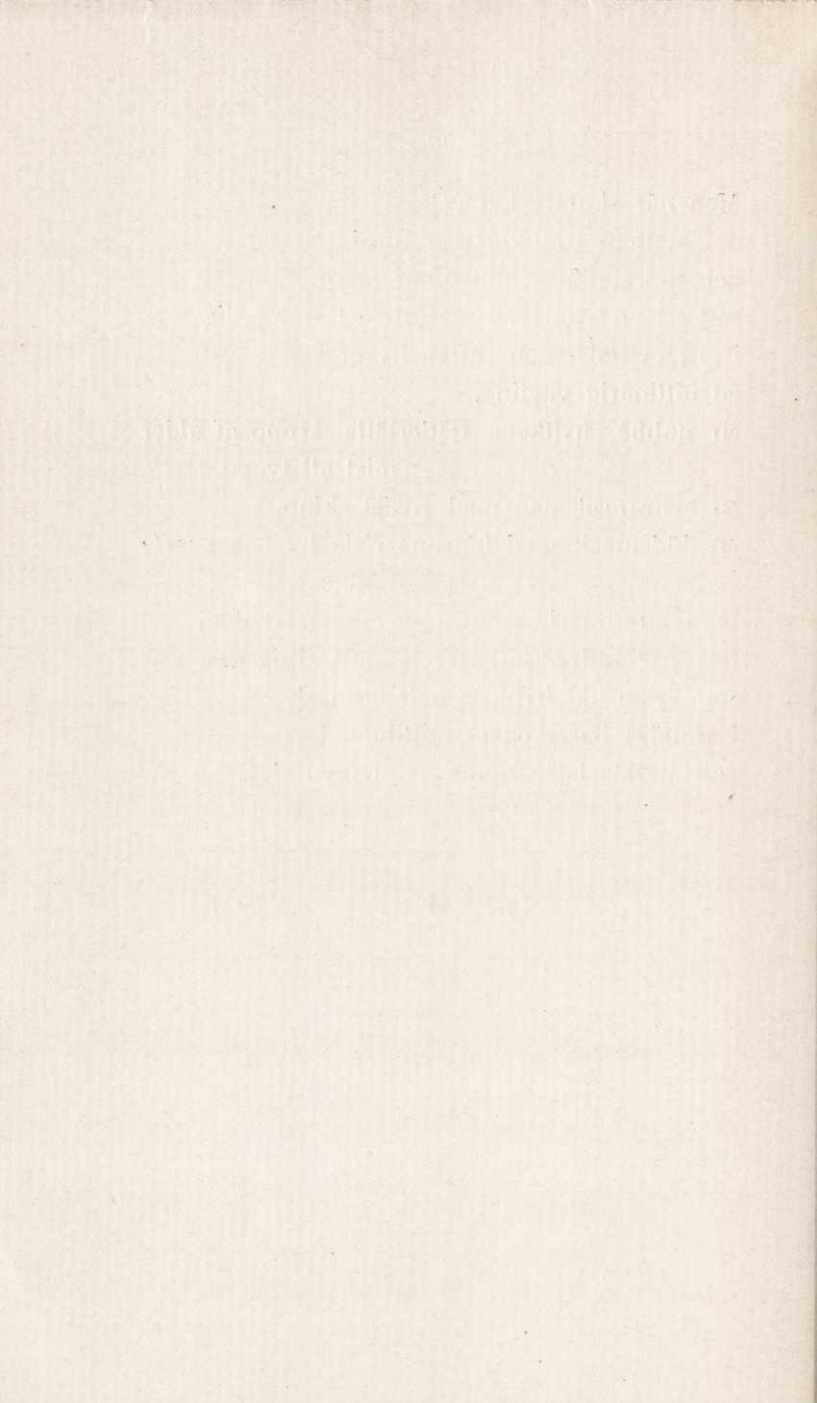

12.

I de ändlösa barrskogarnas nattdunkel
och i den ändlösa hafsstrandens kvällsskymning
dök det upp långt borta som en röd prick,
sväfvade genom luften, mellan stammarna som
ett irrbloss eller en lysmask,
närmade sig och förstorades till ett rött klot
med en människas två ben och kroppsställ in-
under,
hvilka lätta som skuggan och utan en kropps
tyngd
gledo fram utan att beröra marken,
samt stod tätt intill dig som en människas stora,
runda, röda ansikte
med två hvita polisonger
och två svarta näsborrhål
och två ögon, hvilkas blick stod stilla utan uttryck
eller flackade rundt liksom löst från kroppen
och från själen.

INNEHÅLL.

Sverige.

När jul står för dörrn	5
----------------------------------	---

Stockholm.

På Djurgården en junidag	7
En söndag uppå Söder	11
Junikvällen ljudlöst glider	18

I Klara.

Du tycks mig, Stockholm	16
Af solsken fulla och af sommarhvila	18
I sommardager spela sommarvindar	20

På Haga.

Den korta sommarskuren	23
Det doftar och blommar	25

Vid brasan.

I vinterdagens eftermiddagstimma	27
Med löpande tungor	33
Det var i »Hälsans» feta välmaktsdagar	39
Tolf år jag var	44
I lärdoms skolan jag som realist	49
Min käre Paul	53

Vår.

En mulen marsdag	59
Ifrån terrassen	65
»Si, timman ljuder . . . . .»	70

Psyche.

Blå mellan gröna bräddar	81
Grå mellan gröna bräddar	83
Hvit mellan branta bräddar	85
Bred mellan vikande bräddar	87

Ryska miniatyrer.

Raskt lättar tjockan	89
Prospektets ljusa villor	90
Vandrarn till mötes	91
Vid fjärran synrand	93
Grå sjunker kvällen	94
I storpolitikens skuggspel	95
Förstämning rår	96
Under den bleka kvällshimlen	98
Blankt ligger hafvet	101
Det låg ett något	103
På morgonen	105
I de ändlösa barrskogarnas nattdunkel	106

6000025794

Göteborgs universitetsbibliotek

2.57

Albert Bonniers förlag.

OLA HANSSON:

Det förlofvade landet. Dikter. 2: 75.

Dikter på vers och prosa. 2: 50.

Nya Visor. 2: 75.

»Den stilla, intima vemodsvisan, essensen af en mulen naturstämning omsatt i känsla — det är Ola Hanssons dikt, då den når högst. Då äger den *en enkelhet i uttrycket som är förtjusande*, då klingar den som *en ny och förfinad ättling af den gamla visa i moll*, som ljudit från så många svenska skalders läppar allt sedan nyromantikens dagar. — — Här finnas stämningsminiatyrer, som äro *äkta barn af Ola Hanssons intima naturuppfattning och dröja kvar i erinringar som *finfärgade miniatyrer**, hvilkas linjer anas, men icke skönjas.»
Aftonbladet.

»Ola Hansson är ännu *en naturens diktare som få*, med den födda bondsonens djupa samhörighet och rotfästhet med fostertrakten, och *en oändlig känslighet för allt*, som gifver ett landskap dess djupaste och hemlighetsfullaste prägel. Legio äro den skånska slättens prisare, men *såsom Ola Hansson skildrar den i sina vers torde ändock ingen annan gjort det.*»

Sv. Dagbladet.

»Men bäst och, vi älska att tro det, mest i enlighet med sin egen inre art som människa framträder Ola Hansson alltjämt som konstnär i sina skånska naturskildringar.» Nya Dagl. Alleh.

»Det är med *innerligaste glädje*, vi hälsa en så kär gammal bekant som Ola Hansson, *Skånes största diktare* — — Från hans trägna penna ha vi åter fått ett knippe af dessa »miniatyrer på prosa», hvartill han har förstfödsloret i vår moderna litteratur.»

Lunds Dagbl.

